

2401000105020562
EXAMINATION OCTOBER 2024
BACHELOR OF ARTS (FIFTH SEMESTER)
ECONOMICS – XII
ECONOMICS OF GROWTH AND DEVELOPMENT

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination: **BACHELOR OF ARTS (FIFTH SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **ECONOMICS – XII**
ECONOMICS OF GROWTH AND DEVELOPMENT
  - c. Subject Code No: **2401000105020562**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 (A) Choose the correct option from the following questions.

10

1. Which of the following is a non economic constraint factor to economic growth?
  - A. Political instability
  - B. Structural barriers.
  - C. Population problem
  - D. A. B. C. All three options

2. The concept of economic growth has been introduced in terms of which change?
  - A. Quantitative change.
  - B. Qualitative change.
  - C. Social change.
  - D. None of the above.

3. Which indicator is included in the presentation of the physical quality of life index?
  - A. Life expectancy.
  - B. Child mortality rate.
  - C. Literacy.
  - D. A. B. C. all three options.

4. Which sector is considered by Ricardo as the most important sector?
  - A. Industrial sector
  - B. Agricultural sector.
  - C. Service sector
  - D. All three options.

5. Which of the following equations are representing the relationship between different variables in a model?
  - A. regularly equations
  - B. Behavioural equations.
  - C. Conditional equations
  - D. A B C all three options.

6. Which of the following indicators can be considered important of women empowerment index?
  - A. When did women get right to vote?
  - B. When did a woman become the speaker of parliament for the first time?
  - C. Percentage of women ministers
  - D. All three options above.

7. Which of the following indicator is mention in the source of capital accumulation by David Ricardo.
  - A. Increase in labour productivity
  - B. Taxes
  - C. Free trade.
  - D. All three options above.

8. Sustainbale development means.....
  - A. Economic development
  - B. Sustainable development
  - C. Human development
  - D. under development

9. In which year the Human Development Report was first published. ?
- A. 1995
  - B. 1991
  - C. 1990
  - D. 1993
10. Which is a key isn't important factor for economic development?
- A. Increasing Production
  - B. Low per capita income
  - C. Capital formation
  - D. Increasing Investment

(B) Fill the blanks.

5

1. According to _____ economist, development is a multifaceted process.
2. _____ economist was an advocate of “Laissez-Faire” policy.
3. _____ Term used in the context of the under developed nations.
4. The concept of rental income is introduced by _____ economist.
5. According to Prof. Malthus the number of population increases in the _____ proportion.

Q.2 Answer the following questions briefly.

10

1. State indicators of economic development.
2. What is vicious circle of poverty?
3. Point out the preconditions for economic development.
4. What is physical quality of life?
5. What is Quasi Rent?

Q.3 How market failure' and various vicious cycles' become obstacles to economic development? How can they be removed?

13

OR

Critically evaluate of economic growth theory given by Ricardo?

Q.4 Write short notes. (Any two)

12

1. Prof. Malthus's thoughts on economic growth
2. The concept of sustainable development.
3. Contribution of education in economic development.
4. Gender related development index/Gender Index

*****

Q.1 (A) નીચેના પ્રશ્નોમાથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

10

1. નીચેના પૈકી આર્થિક વિકાસ માટેનું બિન આર્થિક અવરોધક પરિબલ કયું છે?
  - A. રાજકીય અસ્થિરતા
  - B. માળખાકીય અવરોધો
  - C. વસ્તીનીસમસ્યા.
  - D. A. B. C. ત્રણેય વિકલ્પો
2. આર્થિક વૃદ્ધિનો ખ્યાલ કયા પરિવર્તનના સંદર્ભમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો છે?
  - A. પરિણાત્મક પરિવર્તનો
  - B. ગુણાત્મક પરિવર્તનો
  - C. સામાજિક પરિવર્તનો
  - D. ઉપરોક્ત પૈકી એક પણ નહીં
3. જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાના આંકની રજૂઆતમાં કયા નિર્દેશકનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે?
  - A. અપેક્ષિત આયુષ્ય
  - B. બાળમરણનું પ્રમાણ
  - C. અક્ષરજ્ઞાન
  - D. A. B. C. ત્રણે વિકલ્પો
4. રિકાર્ડોએ કયા ક્ષેત્રને સૌથી અગત્યનું ક્ષેત્ર ગણાવ્યું છે ?
  - A. ઔદ્યોગિક ક્ષેત્ર
  - B. કૃષિ-ક્ષેત્ર
  - C. સેવા ક્ષેત્ર
  - D. ઉપરોક્ત ત્રણેય વિકલ્પો
5. મોડેલમાં વિભિન્ન ચલ રાશિઓ વચ્ચેના સંબંધોને વ્યક્ત કરવા માટે નીચે પૈકી કયા સમીકરણનો ઉપયોગ થાય છે?
  - A. નિત્યસમ સમીકરણો
  - B. વર્તનલક્ષી સમીકરણો
  - C. શરતી સમીકરણો
  - D. A B. C. ત્રણેય વિકલ્પો

6. નીચે પૈકી કયું નિર્દેશકો મહિલા સશક્તિકરણ આંક માટે મહત્વના ગણી શકાય?
- મહિલાઓને મતદાનનો અધિકાર ક્યારે મળ્યો.?
  - સંસદમાં કોઈ મહિલા પહેલીવાર અધ્યક્ષ ક્યારે બની?
  - મહિલા પ્રધાનોનું પ્રમાણ
  - ઉપરોક્ત ત્રણેય વિકલ્પો
7. ડેવિડ રિકાર્ડોએ મૂડી સંચયના સ્ત્રોતમાં નીચે પૈકી કયા નિર્દેશકનો ઉલ્લેખ કર્યો છે?
- શ્રમની ઉત્પાદકતામાં વધારો
  - કરવેરા
  - મુક્ત વેપાર
  - ઉપરોક્ત ત્રણેય વિકલ્પો
8. અવિરત વિકાસ ક્ષમતા એટલે.....
- આર્થિક વિકાસ
  - ટકાઉ વિકાસ
  - માનવ વિકાસ
  - અલ્પ વિકાસ
9. માનવ વિકાસ અહેવાલ પ્રથમ કયા વર્ષમાં પ્રકાશિત થયો હતો.?
- 1995
  - 1991
  - 1990
  - 1993
10. નીચે પૈકી કયું પરિબલ આર્થિક વિકાસ માટે મહત્વનું નથી?
- ઉત્પાદનમાં વધારો
  - નીચી માથાદીઠ આવક
  - મૂડી સર્જન
  - વધતું જતું મૂડીરોકાણ

(B) ખાલી જગ્યા પૂરો.

5

- _____ અર્થશાસ્ત્રીના મત મુજબ વિકાસ એ બહુમુખી પ્રક્રિયા છે.
- _____ અર્થશાસ્ત્રી સ્વૈર વિહારી નીતિના હિમાયતી હતા.
- _____ શબ્દ અલ્પવિકસિત દેશોના સંદર્ભમાં વપરાય છે.

4. ભાડારૂપી આવકનો ખ્યાલ _____ અર્થશાસ્ત્રીએ રજૂ કર્યો છે.
5. પ્રો. માલ્થસના મત મુજબ જન સંખ્યા _____ શ્રેણીમાં વધે છે.

Q.2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

10

1. આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકો જણાવો.
2. ગરીબાઈનું વિષયક એટલે શું ?
3. આર્થિક વિકાસ માટેની પૂર્વ શરતોનો નિર્દેશ કરો.
4. જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તા એટલે શું ?
5. આભાસી ભાડું એટલે શું?

Q.3 ‘બજારની અપૂર્ણતાઓ અને વિવધ પ્રકારના વિષયકો આર્થિક વિકાસ માટે કઈ રીતે અવરોધક નીવડે છે. ?તેને કઈ રીતે દુર કરી શકાય?’

13

અથવા

રિકાર્ડોના આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો?

Q.4 ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

12

1. આર્થિક વૃદ્ધિ અંગે પ્રો. માલ્થસના વિચારો.
2. અવિરત વિકાસ ક્ષમતાનો ખ્યાલ.
3. આર્થિક વિકાસમાં શિક્ષણનો ફાળો.
4. મહિલા સંબંધીત વિકાસ આંક.

*****END*****